

Dosarul nr. 3ra-418/2023
2-21010945-01-3ra-12042023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud.: V. Chisilița)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: Gh. Mîra, Gr. Dașchevici, A. Bostan)

ÎNCHEIERE

23 august 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Tamara Chișca-Doneva
Oxana Parfeni
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului depus de către Gospodăria Țărănească „Cernogal Gheorghe”, reprezentată de avocatul Valeriu Gandratur,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Gospodăria Țărănească „Cernogal Gheorghe” împotriva Agenției Servicii Publice cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ favorabil,

împotriva deciziei din 29 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost menținută hotărârea din 27 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, prin care a fost respinsă acțiunea,

c o n s t a ț ă :

La 25 ianuarie 2021, Gospodăria Țărănească „Cernogal Gheorghe” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Agenției Servicii Publice, prin care a solicitat anularea refuzului Serviciului cadastral teritorial Sângerei din 18 noiembrie 2020; anularea deciziei Agenției Servicii Publice, Departamentul Cadastral din 28 decembrie 2020 nr. 11/07/522/2020/78/2020; recunoașterea dreptului de proprietate a GȚ „Cernogal Gheorghe”, director Cernogal Gheorghe asupra bunurilor imobile situate în preajma satului Xxxx, r-nul xxxx :grajd de animale S=1583,5 m.p.; cu nr. cadastral xxxx; casa paznicului, S=25,8 m.p., cu nr. cadastral xxxx; casa paznicului cu S=22,9 m.p., cu nr. cadastral xxxx; depozit cu S= 1355,4 m.p., cu nr. cadastral xxxx; obligarea înregistrării dreptului de proprietate a GȚ „Cernogal Gheorghe”, director Cernogal Gheorghe asupra bunurilor imobile situate în preajma satului Xxxx, r- nul xxxx: grajd de animale S=1583,5 m.p.; cu nr. cadastral xxxx; casa paznicului, S=25,8 m.p., cu nr. cadastral xxxx; casa paznicului cu S=22,9 m.p., cu nr. cadastral xxxx; depozit cu S=1355,4 m.p., cu nr. cadastral xxxx.

În motivarea acțiunii reclamantului, a indicat că, conform certificatului de înregistrare a gospodăriei țărănești (de fermier) nr. 500718105 din 10 august 1999 a fost înregistrată Gospodăria Țărănească „Cernogal Gheorghe”.

În baza procesului-verbal de predare-primire a patrimoniului distribuit la

concursul nr. 2 după stingerea datoriilor întreprinderea agricolă CAPC „Mătășani” a transmis liderului Cernogal Gheorghe un șir de fonduri fixe conform Anexei nr. 26 și a procesului-verbal nr. 6 a comisiei de privatizare a patrimoniului agricol din 27 martie 2000 printre care un grajd de animale la o valoare estimativă de 110 000 lei; S=1583.5 m.p., cu nr. cadastral xxxx: casa paznicului, S=25.8 m.p., nr. cadastral xxxx: casa paznicului cu S=22.9 m.p., nr. cadastral xxxx și depozit cu S=1355.4 m.p.

Reclamantul a relatat, în calitate de director GȚ „Cernogal Gheorghe”, a asigurat ca posesiunea bunurilor în cauză să fi fost utilă, continuă, nu a fost tulburată, nu a fost clandestină, precară, sau viciată.

La 18 noiembrie 2020, s-a adresat Serviciului cadastral Sîngerei al Agenției Servicii Publice cu cerere privind înregistrarea bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor, iar prin decizia Serviciului cadastral Sîngerei al Agenției Servicii Publice din 18 decembrie 2020 în temeiul art. 31 alin. (1) lit. c), d) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998 s-a refuzat în înregistrarea dreptului de proprietate.

Nefiind de acord cu refuzul dat, reclamantul s-a adresat cu cererea prealabilă la Agenția Servicii Publice, Departamentul Cadastral, solicitând recunoașterea dreptului de proprietate după GȚ „Cernogal Gheorghe” și dispunerea înregistrării dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile situate din extravilanul s. Xxxx, r-nul xxxx care au fost transmise prin concurs GȚ „Cernogal Gheorghe” și anume: grajdul de animale, 1583,5m.p., nr. cadastral - xxxx, casa paznicului cu suprafața de 25,8 m.p. nr. cadastral xxxx, casa paznicului cu suprafața de 22,9 m.p., nr. cadastral xxxx, depozit cu suprafața de 1355,4 m.p., nr. cadastral xxxx.

Potrivit deciziei Agenției Servicii Publice, Departamentul Cadastral nr. 11/07/522/2020/78/2020 din 28 decembrie 2020 s-a constatat că Registratorul din cadrul Agenției Servicii Publice, Departamentul Cadastral, a completat decizia de respingere a cererii la înregistrarea bunurilor imobile și a dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile menționate mai sus, emisă de registratorul Serviciului cadastral Sîngerei al Agenției Servicii Publice la 18 decembrie 2020, prin invocarea prevederilor art. 31 alin. (1) lit. c), d) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998.

Astfel, reclamantul solicită anularea refuzului din 18 decembrie 2020 și din 28 decembrie 2020 ca fiind neîntemeiate, nefondate.

Reclamantul a menționat că, în refuz s-a făcut trimitere la Hotărârea de Guvern nr. 93 din 05 februarie 2009 prin care a fost aprobat Regulamentul cu privire transformarea cotelor părți valorice din proprietate comună în fracție sau procente, or la caz nu poate fi coroborat și nu poate fi bazat pe Regulamentul dat care a fost adoptat mai târziu ulterior transmiterii imobilelor date, așa cum legea nu are putere retroactivă. Imobilele date au fost transmise gospodăriei țărănești prin concurs, conform procesului verbal al ședinței comisiei de privatizare a CAPC „Mătășani”, r-nul Sîngerei din 15 martie 2000 și procesului verbal nr. 6 a comisiei de privatizare a patrimoniului agricol din 27 martie 2000.

Reclamantul nu este de acord nici cu susținerile privitor la lucrările cadastrale și recepționarea lor, deoarece imobilele din litigiu sunt înregistrate în registrul bunurilor imobile, având numere cadastrale independente, în caz contrar fiind imposibil de a atribui numere cadastrale fără a efectua lucrările cadastrale de rigoare.

Reclamantul invocând prevederile art. 25, art. 28 alin. (11), art. 31 alin. (3) din Legea nr. 1543/1998, susține că la caz, nu se regăsește nici un temei de respingere a

cererii de înregistrare a imobilelor după Gospodăria Țărănească „Cernogal Gheorghe”.

În această ordine de idei, consideră că, urmează de apreciat critic invocarea de către registrator a prevederilor art. 35 alin. (1) din Legea nr. 1543/1998, or potrivit prevederilor alin. (4), dreptul de proprietate asupra construcției poate fi înscris până la înregistrarea dreptului de proprietate asupra terenului pe care aceasta este amplasată dacă: a) terenul se află în proprietatea statului sau a unității administrativ-teritoriale și elaborarea planului terenului nu este necesară; b) proprietarul terenului și proprietarul construcției (încăperii izolate) sînt persoane diferite.

Reclamantul susține că pe parcursul acestor 20 ani, s-a comportat ca un posesor de bună credință achitând regulat impozitele, administrând bunurile în cauză, fiind recunoscut proprietar al bunurilor în cauză, având dreptul de preemțiune, ca posesor cu bună-credință al bunurilor.

La 12 octombrie 2021, GȚ „Cernogal Gheorghe” a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând obligarea Agenției Servicii Publice să anuleze refuzul în temeiul acțiunii în obligare conform art. 206 alin. (1) lit. b), art. 224 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ; obligarea Agenției Servicii Publice să înregistreze bunurile imobile transmise GȚ „Cernogal Gheorghe” cu drept de proprietate de la CAPC „Mătăsarii” situate pe terenul autorității publice locale, s. xxxx, r-nul xxxx și anume: fondurile fixe conform Anexei nr. 26 și a procesului-verbal nr. 6 a comisiei de privatizare a patrimoniului agricol din 27 martie 2000 printre care un grajd de animale la o valoare estimativă de 110 000 lei, S=1583.5 m.p.: cu nr. cadastral xxxx; casa paznicului S=25.8 m.p., cu nr. cadastral xxxxx; casa paznicului cu S=22.9 m.p., cu nr. cadastral xxxx și depozit cu S=1355.4 m.p..

Prin hotărârea din 27 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost respinsă acțiunea.

La 24 ianuarie 2022, GȚ „Cernogal Gheorghe”, reprezentată de avocatul Valeriu Gandrabur a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 27 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, iar la 31 mai 2022 a fost prezentat apelul motivat, solicitând casarea hotărârii contestate, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii integral.

Prin decizia din 29 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de GȚ „Cernogal Gheorghe”, reprezentată de avocatul Valeriu Gandrabur și a fost menținută hotărârea din 27 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a stabilit că GȚ „Cernogal Gheorghe” s-a adresat registratorului Agenției Servicii publice cu cerere de înregistrare a dreptului de proprietate asupra grajdului de animale cu suprafața de 1583 m.p., casa paznicului – 25 m.p., casa paznicului – 22,9 m.p. depozit – 1355,4 m.p., amplasate în s. Xxxx, r-nul xxxx, extravilan, bunuri cu numerele cadastrale xxxx, xxxx, xxxxx, xxxxx.

La fel s-a stabilit, că la materialele dosarului administrativ au fost anexate copia procesului verbal din 15 martie 2000 al ședinței Comisiei de privatizare a CAP „Mătăseni” și copia procesului verbal de predare primire a patrimoniului distribuit la concursul nr. 2 după stingerea datoriilor întreprinderea agricolă „Mătăseni” din 27 martie 2000 (f.d.9-13 dosar administrativ).

Prin decizia Serviciului cadastral teritorial Sîngerei din 18 noiembrie 2020,

completată prin decizia de soluționare a cererii prelabile 11/07/522/2020/78/2020 din 28 decembrie 2020, înregistrarea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile a fost refuzată potrivit art. 459 din Codul civil, art. art. 15, 25, 29 alin. (3), art. 31 alin. (1) lit. d) și 35 alin. (1) din Legea cadastrului bunurilor imobile. Din textul normelor de drept enunțate supra rezultă în mod incontestabil că înregistrarea în Registrul bunurilor imobile ce vizează fie un bun imobil, fie un drept asupra acestuia, poate avea loc exclusiv în temeiul actelor translativ de proprietate.

Cu referire la actele anexate la cererea ÎI „Cernogal Gheorghe” din 18 noiembrie 2020 depusă la Serviciului cadastral teritorial Sîngerei, prin care a solicitat înregistrarea dreptului de proprietate asupra grajdului de animale cu suprafața de 1583 m.p., casa paznicului – 25 m.p., casa paznicului – 22,9 m.p. depozit – 1355,4 m.p., amplasate în s. Xxxx, extravilan, se reține că, procesul verbal din 15 martie 2000 al ședinței comisiei de privatizare a CAP „Mătăseni” și procesul verbal de predare primire a patrimoniului distribuit la concursul nr. 2 după stingerea datoriilor întreprinderea agricolă „Mătăseni” din 27 martie 2000, contrar prevederilor art. 29 alin. (3) din Legea cadastrului bunurilor imobile, nu identifică bunurile a căror înregistrare se solicită.

Astfel, instanța de apel a apreciat ca fiind corectă concluzia instanței de fond precum că în textul înscrisurilor menționate lipsesc date referitor la grajdului de animale cu suprafața de 1583 m.p., casa paznicului – 25 m.p., casa paznicului – 22,9 m.p. depozit – 1355,4 m.p. (f.d.7 dosar administrativ), Or, simpla mențiune „depozit central” și „Corovnic 4-h readnîi” nu este suficient pentru a fi identificat bunul imobil a cărui înregistrare a se solicită.

În același context, au fi apreciate ca întemeiate argumentele Agenției Servicii Publice, expuse în decizia de refuz, precum că, procesul verbal din 15 martie 2000, este încheiat în condițiile prevederilor art. 17 alin. (3) din Legea restructurării întreprinderilor agricole în proces de privatizare nr. 392/1999 ce stabilesc că o parte din datoriile curente ale întreprinderii ce se lichidează poate fi cesionată, cu acordul creditorilor și al întreprinderii private, create de participanții la privatizare, către întreprinderea privată, căreia întreprinderea ce se lichidează îi cedează și o parte din patrimoniu, a cărui valoare estimativă este egală cu cuantumul datoriilor ce se transferă. Iar, prevederile art. 2402 din Codul civil din anul 1964 (în vigoare în anul 2000) statuează că, actul de înstrăinare a imobilului proprietate a persoanelor fizice sau juridice trebuie să fie autentificat pe cale notarială și înregistrat în decurs de trei luni la biroul teritorial de inventariere tehnică. Respectiv, procesul verbal din 15 martie 2000 prin care CAP „Mătășani” a decis transmiterea depozitului central (din bunuri imobile) către GȚ „Cernogal Gheorghe” urmează a fi însoțit de un act autentic.

La fel, Agenția Servicii Publice justificat a reținut că procesul verbal de predare - primire a patrimoniului distribuit la concursul N2 după stingerea datoriilor întreprinderii agricole CAPC „Mătășani” este un act de transmitere încheiat în conformitate cu Anexa nr. 2b a procesului verbal nr. 6 al Comisiei de privatizare a patrimoniului agricol din 27 martie 2000 (acte neprezentate) prin care au fost transmise liderului Cernogal Gheorghe o listă de bunuri imobile și mobile.

Instanța de apel a conchis că înscrisurile menționate, nu au fost depuse odată cu cererea din 18 noiembrie 2020, iar administrarea unora dintre acestea în cadrul examinării cauzei în instanța de fond nu poate servi ca temei pentru anularea deciziei

contestate.

Mai mult, potrivit înscrisurilor anexate la actele cauzei, lucrări cadastrale asupra bunurilor imobile litigioase nu au fost efectuate, fiind disponibilă doar informația din baza de date grafică a terenului xxxx, xxxx și a bunurilor imobile xxxx, xxxxx, xxxx. (f.d.44-46)

În condițiile descrise supra, fiind cert constatată existența unor necorespunderi din datele cadastrului bunurilor imobile cu actele prezentate pentru înregistrarea dreptului de proprietate a GȚ „Cernogal Gheorghe”, instanța de fond just a concluzionat că, refuzul Serviciului cadastral teritorial Sîngerei din 18 noiembrie 2022 de înregistrare bunului imobil și a dreptului de proprietate asupra lui și decizia Agenției Servicii Publice nr. 11/07/522/2020/78/2020 din 28 decembrie 2020 emisă la soluționarea cererii prealabile, sunt întemeiate și legale, rezultate din aplicarea corectă a normelor de drept material.

La 11 martie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Gospodăria Țărănească „Cernogal Gheorghe”, reprezentată de avocatul Valeriu Gandrabur a depus împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului împotriva deciziei din 29 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea deciziei contestate și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei decizii noi de admitere a acțiunii integral.

În motivarea recursului recurentul și-a manifestat dezacordul cu soluția instanței de apel, reiterând circumstanțele de fapt și de drept și acțiune și cererea de apel, suplimentar invocând că decizia este neîntemeiată, nefondată și pasibilă de a fi casată.

Recurentul susține că instanța de apel greșit a concluzionat că, refuzul Serviciului cadastral teritorial Sîngerei din 18 noiembrie 2022 de înregistrare bunului imobil și a dreptului de proprietate asupra lui și decizia Agenției Servicii Publice nr. 11/07/522/2020/78/21020 din 28 decembrie 2020 emisă la soluționarea cererii prealabile, sunt întemeiate și legale, rezultate din aplicarea corectă a normelor de drept material, or careva necorespunderi nu au fost elucidate, iar susținerile date sunt doar niște declarații nefondate.

La fel, urmează de apreciat critic referința Agenției Servicii Publice, reținută de instanța de apel care face trimitere la art. 35 alin. (1) din Legea nr. 1543/1998.

Recurentul susține că instanțele de judecată greșit au invocat faptul precum că nu a fost autentificat contractul de vânzare-cumpărare prin care au fost înstrăinate cotele-părți al cotașilor s. Ciuciuieni și s. Brejeni, or contractul dat nici nu a fost pus în discuție, dimpotrivă a fost primit de rînd cu extrasele Comisiei de privatizare, pentru fiecare persoană fizică, care deține cote valorice, fără să le dea apreciere. La fel, instanța de apel nu s-a expus asupra faptului neautentificării cetașilor din contractul de vânzare-cumpărare al cotelor valorice.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 29 noiembrie 2022, iar la 21 februarie 2023, potrivit avizului de recepție anexat, a notificat recurentului decizia motivată (f.d.156).

Prin urmare, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că GȚ „Cernogal Gheorghe”, reprezentată de avocatul Valeriu Gandrabur, s-a conformat prevederilor legale și a depus împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului în termenul prevăzut de art. 245 din Codul administrativ.

La 19 aprilie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia recursului depus de către GȚ „Cernogal Gheorghe”, reprezentată de avocatul Valeriu Gandrabur, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referinței, însă până la examinarea admisibilității recursului, intimatul nu și-a valorificat acest drept procedural și nu a depus referință.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de către Gospodăria Țărănească „Cernogal Gheorghe”, reprezentată de avocatul Valeriu Gandrabur, în raport cu materialele cauzei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în

circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de către Gospodăria Țărănească „Cernogal Gheorghe”, reprezentată de avocatul Valeriu Gandrabur.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de către Gospodăria Țărănească „Cernogal Gheorghe”, reprezentată de avocatul Valeriu Gandrabur, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva

judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc